

Ginfo

Amt für Gemeinden informiert • Uffizi da vischnancas infurmescha • Ufficio per i comuni informa

Prefaziun

Chara lectura, char lectur

Dacurt s'ha in commember d'in parlament chantunal drizzà a mai pervia da mia funcziun en l'administraziun chantunala dal Grischun. El m'ha ditg directamain che mes collega d'uffizi en in tschert chantun saja per el sco representant communal ina spezia d'inimi. Là vegnia fatg squitsch sin las vischnancas cun different instruments (gulivaziun da finanzas, refurma da vischnancas e MAC2), senza ch'in nizz saja renconuschibel. Ultra da quai vegni chargià si adina dapli a las vischnancas. Jau dastg pretender che nus en il Grischun essan lunsch davent d'in tal giudicament: la refurma da la GF e la refurma da vischnancas e dal territori han l'intent da rinforzar l'autonomia da las vischnancas. Vischnancas ch'èn ablas d'ademplier lur obligaziuns èn garantas per in federalissem che funcziuna ed ina clera desdi-tga ad ina centralisaziun latent. Ch'ìls custs s'augmentan en tscherts secturs è displaschavlamain in fatg. Ils augments dals custs han percutgà il chantun en ina dimensiun bler pli gronda che las vischnancas, q.v.d. ch'il chantun ha stui acceptar spustaments substanzials da las grevezas. Er

la refurma da la GF ha chaschunà ina distgargia per las vischnancas. Il model armonisà da contabilitad per preventivs publics 2 (MAC2) vegn introducì tar las vischnancas grischunas cun buna mesira e cun avunda temp da preparaziun. Sche jau pretend che nus tgirian ina relaziun collegiala cun las vischnancas, vegn quai mussà exemplaricamain gist cun l'exempel dal MAC2: bleras vischnancas han vulì collavurar da bell'entschatta sco vischnancas da pilot. Nus ans legrain d'As pudair rapportar en questa ediziun d'emprim maun da las experientschas e da las valitaziuns da las tschintg vischnancas da pilot.

Ina nova fatscha pon ins scuntrar tar il UV: Il 1. da zercladur 2013 ha Michael Sutz cumenzà cun sia activitad sco cussegliader da vischnancas/revisur. Nus al preschentan gugent en questa ediziun.

Il team dal UV engrazia per la collavuraziun collegiala l'onn 2013! Nus As giaschain allegraivels dis da Nadal ed in ventiraivel e prosperaivel onn nov 2014!

Thomas Kollegger

UV-team
2013

Ediziun

2 / 2013

Cuntegn

- 01** Prefaziun
- 02/03** Rapport dal lavuratori dal MAC2
- 04** Refurma da la gulivaziun da finanzas, Legislaziun executiva tar la refurma dal territori, Chantunet giuridic, En atgna chaussa

Links

- www.zvm.ch
- www.htwchur.ch
- www.bvr.ch

Uffizi da vischnancas
Grabenstrasse 1
7001 Cuira

tel. 081 257 23 91
fax 081 257 21 95
www.afg.gr.ch
e-Mail: info@afg.gr.ch

Rapport dal lavuratori dal MAC2

Per il 1. da december 2012 ha la regenza mess en vigur la nova lescha da finanzas (LFC; DG 710.100), l'ordinaziun chantunala da finanzas (OFC; DG 710.110) sco er l'ordinaziun da finanzas per las vischnancas (OFV; DG 710.200). Quests relaschs furman la basa per realisar il MAC2 tar il chantun resp. tar las vischnancas. Il pli tard a partir da l'onn 2018 duain tut las vischnancas grischunas far lur contabilitad tenor quest standard. Ina finamira essenziala dal MAC2 è quella, da preschentar la situaziun finanziaria uschia ch'ella correspunda a las relaziuns effectivas da la facultad, da las finanzas e dals retgavs. En quest connex discurren ins dal princip „true and fair view“.

Per fortuna ha il MAC2 chattà in resun positiv tar las vischnancas dal Grischun. Uschia han numerusas vischnancas demussà lur interess da dastgar prender per mauns l'onn 2013 la realisaziun dal MAC2 sco vischnancas da pilot. Ulteriuras vischnancas han annunzià en il fratemp da vulair realisar svelt il MAC2. Per pudair garantir ina cussegliaziun professiunala optimala, ha pudì vegnir resguardà mo in pugn plain vischnancas da pilot. Las vischnancas da Arosa, Flem, Luzein, Tusaun e Vaz sut èn gist londervi a far lur emprima clusiu dal quint annual tenor il MAC2. Cun adattar il plan dals contos als basegns communal specificis han ellas fatg la stad 2012 la midada al MAC2. Alura han ellas fatg in preventiv per l'onn 2013. En sesidas regularas da barat d'experientschas (BAREX) èn vegnidas scleridas las dumondas ch'èn sa tschentadas, e las vischnancas da pilot èn vegnidas sustegnidas tar la midada. Actualmain preparan las vischnancas las differentas lavurs da terminaziun, tar las qualas tutga er l'aggiunta obligatorica dal quint annual. Las enconuschientschas da la fasa da pilot vegnan transfurmadas permanentmain a recumandaziuns praticas ed integradas en documents da model. Quels duain explitgar en moda pratica la basa legala (LFC ed OFV) e porscher agid per ina realisaziun unitara. La proxima primavera vegnan publitgads tut ils documents sin nosa pagina d'internet www.afg.gr.ch e stattan alura a disposiziun a tut las vischnancas. Enfin ussa èn depositads là mo documents che ston vegnir adattads, sche insumma, mo marginalmain pervia da las enconuschientschas da la fasa da pilot.

Tge experientschas praticas èn vegnidas fatgas fin ussa cun il MAC2?

Cun questa dumonda ans avain nus drizzads a las personas responsablas per il project da las vischnancas da pilot. Resumond pon ils resuns vegnir descritti sco suonda:

Las personas responsablas per las finanzas discurren d'experientschas positivas ch'ellas hajan fatg. Uschia haja la midada pudì vegnir realisada senza problems. La lavur che ha stui vegnir impundida fin ussa per realisar la midada vegn inditgada differentmain. Las indicaziuns divergeschan da 2 fin 5 emnas da lavur. La chargia supplementara da lavur ha dapertut pudì vegnir dumagnada cun il personal avant maun. Patrick Hediger, manader dal resort „finanzas e contabilitad“ da la vischnanca dad Arosa stima che la lavur senza la realisaziun da la fusiun avess importà maximalmain la mesadad da las circa 200 uras inditgadas.

Tenor l'avis da las personas interrogadas porscha la midada ina buna occasiun d'examinar cun egl critic tut la facturaziun e tut la contabilitad che s'orientescha fermamain vi da l'economia privata e da far adattaziuns, sche quai è necessari. Il nov plan dals contos pussibiliteschia da far ina contabilitad che saja blier pli detagliada, e quai dettia dapli pussaivladads d'evaluaziun. Ina gronda part da las lavurs da midada sajan puramain lavurs da diligenza, explitga Rätö Müller, chanzlist communal da Tusaun.

Il rendaquint daventia pli transparent grazia a la cumprova dal gudogn e da la perdita da 3 stgalims, da la nova valitaziun dals edifizis, dals stabiliments e da las immobiglias da la facultad finanziaria sco er da la contabilitad da la facultad investida e da l'aggiunta tar il quint annual, è persuadi Leo Wolf, contabilist da la vischnanca da Vaz sut. Ultra da quests elements renviescha Beat Putzi, contabilist da la vischnanca da Flem, al quint da la circulaziun dals daners che haja er in niz pli grond per il lectur.

Er sche l'elavuraziun da l'emprim preventiv dal MAC2 aveva bain anc pretendì ina tscherta lavur supplementara, ha la budgetaziun per l'onn 2014 evidentmain pudì vegnir fatga senza problems. Per Patrick Hediger n'ha la realisaziun dal MAC2 chaschunà nagins problems degns da vegnir menziunads, malgrà che las vischnancas fusiunadas per il 1. da schaner 2013 han stui vegnir consolidadas.

„Insatge nov per las vischnancas da pilot è stada en emprima lingia la contabilitad da la facultad investida“. Markus Bardill, chanzlist communal da Luzein.

„Il temp che nus avain duvrà per sviluppar la contabilitad da la facultad investida na ston las autras vischnancas betg pli impunder“. „Ina tenuta positiva en chaussa facilitescha la midada“. Rätö Müller, Tusaun

Facit dal UV > Sche la planisaziun vegn prendida per mauns ad ura e sch'ina tscherta reserva da temp vegn messa a disposiziun, sa lascha la midada far senza problems. Ils purschiders da la tecnica d'informatica (TI) jogan ina rolla centrala en il process da midada. Ils purschiders da la TI Abacus, Heimer, W&W Informatik e VRSG han pudì far da lur vart experientschas ed adattar resp. sviluppar vinavant lur programs da computer tenor las directivas dal Grischun. Da questas experientschas pon las vischnancas profitar ussa. La fusiun da differents contabilitads communalas e la midada a medem temp al MAC2 è bain ina chargia supplementara, stuess però – sche pussaivel – vegnir tratga en consideraziun. Uschia ston tschertas lavurs da midada vegnir fatgas mo ina giada. Er la nova vischnanca dad Ilanz/Glion vegn ad introducir il MAC2 il mument che la fusiun vegn realisada il 1. da schaner 2014. In effort spezial, per il qual las personas responsablas meritan respect!

Tge lavurs preparatoricas pon vegnir fatgas gia avant la midada?

Il model dal plan dals contos ch'il MAC2 metta a disposiziun per las vischnancas dal Grischun po gia vegnir adattà ordavant als basegns specifics da la vischnanca respectiva. Sch'in agen mandant sto vegnir stgaffi per quai, dependa dal program da contabilitad che la vischnanca ha. Per far l'emprima giada la budgetaziun tenor las normas dal MAC2, porschan las firmas da TI „tabellas da recodificaziun“ ch'èn per part fitg gidaivlas, perquai ch'ellas transfurman ils custs ed ils retgavs uschia ch'els pon vegnir surpigliads en ils contos novs. En la vischnanca da Tusaun avevan las autoritads ed ils posts da servetsch anc la pussaivladad da far il preventiv tenor il plan dals contos dal MAC1 enconuschent. La „transformaziun“ al MAC2 ha Rätö Müller alura fatg sez. Perquai han las autoritads e las personas responsablas per il preventiv stui sa famigliarisar pir suenter cun la nova structura dals contos. Per valitar la facultad finanziaria, per implementar la contabilitad da la facultad investida e per far l'aggiunta tar il quint annual vegnan duvrads differents documents che pon vegnir procurads resp. evaluadas gia ordavant. Latiers tutgan registers da las immobiglias, stimaziuns uffizialas, extracts dal register funsil u indicaziuns davart las corporaziuns, da las qualas la vischnanca fa part. Igl è d'avantatg da sa famigliarisar ad ura cun la basa legala e cun las differentas recumandaziuns praticas. „Igl è segiramain d'avantatg da dar in sguard en in preventiv d'ina vischnanca da pilot“, manegia Markus Bardill.

Facit dal UV > Igl è gidaivel, sch'igl è avant maun avant la realisaziun registers cumplets da las valurs da facultad da la facultad finanziaria ed administrativa sco er ils extracts correspondentes dal register funsil e stimaziuns uffizialas. Tar las lavurs preparatoricas tutga er la dumonda dal dretg mument. Igl è il pli raschunaivel da coordinar il mument da la midada cun ina midada eventuala tar il personal, da la firma da TI u cun ina fusiun da vischnancas.

Quanta lavur per il personal chaschuna la midada e quant custa ella?

Tut las tschintg vischnancas da pilot han dumagnà la midada cun il personal existent. Las differentas lavurs èn vegnidadas repartidas sin plirs mais. Custs supplementars han chaschunà l'acquist d'ina contabilitad da la facultad investida ed eventualas adattaziuns dals programs d'informatica. Quels varieschan, tut tenor il purschider da TI.

„Las lavurs preparatoricas per il MAC2 n'èn per gronda part betg liadas vi da termin e pon vegnir fatgas en temps pli quiets“. Beat Putzi, Flem

Facit dal UV > Sch'in sustegn personal vegn duvrà supplementarmain en il cas singul, dependa da divers factors sco p.ex. da la dumonda, sche la savida speziala è avant maun u da la chargia da lavur.

Tge grondas sfidas chaschuna la midada?

Sco sfida la pli gronda numnan las vischnancas da pilot la creaziun da la contabilitad da la facultad investida. „In punct nov è stada en emprima lingua la contabilitad da la facultad investida“, uschia il facit da Markus Bardill, Luzein. Er Leo Wolf e Patrick Hediger èn dal medem avis: L'introducziun da la contabilitad da la facultad investida (cun ina nova valitaziun da la facultad finanziaria) sco element cumplettaimain nov chaschunia il plitgusch rumpatesta. Per Rätö Müller è il „factur da temp“ ina sfida. „Per betg arrivar sut squitsch stuessan ins fixar tscherts termins per l'elavuraziun e sa reservar il temp correspondent.“ Beat Putzi vesa er en la rectificaziun da la bilantscha ina tscherta sfida.

„Igl è in project interessant, er perquai che bleras chaussas vegnan puspè ina giada discutadas en moda critica e perquai ch'il savoir teoretic vegn rinfrestgà“. Patrick Hediger, Arosa

„Contabilitad resta da princip contabilitad“. „Tgi che n'ha anc mai fatg ina contabilitad da la facultad investida, sa stuess fatschentar a temp cun questa tematica“. Leo Wolf, Vaz sut

Co vegnan las vischnancas grischunas sustegnidas tar la midada?

Differentas recumandaziuns praticas e models vegnan publicgads sin nosa pagina d'internet www.afg.gr.ch a partir da la primavera 2014, cur che las emprimas clusius dal quint annual tenor il MAC2 da las tschintg vischnancas da pilot èn avant maun. Gia ussa stat là a disposiziun ina planisaziun da las resursas/glista da controlla per midar al MAC2. La persona da contact en l'uffizi da vischnancas ch'è responsabla per l'introducziun dal MAC2 en las vischnancas dal Grischun è Daniel Wüst, manader da la contabilitad, 081 257 23 83, daniel.wuest@afg.gr.ch.

Refurma da la gulivaziun da finanzas (Refurma da la GF)

En la sessiun da december 2013 ha il cussegl grond tractà la refurma da la gulivaziun da finanzas. Cun la refurma da la GF vegn introducida ina gulivaziun totalmain nova da las resursas e da las grevezzas. Ultra da quai vegn la finanziaziun da las incumbensas reglada da nov. En il rom d'occurrentzas d'infurmaziun regiunalas èn las vischnancas vegnidas orientadas detagliadamain davart il cuntegn da la missiva tar la refurma da la GF. Nus engraziain a las numerusas personas interessadas ch'èn sa participadas a questas occurrenz. Sch'i na dat nagin referendum, duess la refurma da la GF pudair entrar en vigur l'onn 2015.

Legislaziun executiva tar la refurma dal territori

Ils 23 da settember 2012 han las votantas ed ils votants dal Grischun acceptà la revisiun parziala da la constituziun chantunala dals 13 da zercladur 2012 cun 31'788 cunter 9'410 vuschs. Uschia duain star a disposiziun a partir da l'onn 2015 11 regions sco purtadras da las incumbensas che duain remplazzar successivamain ils 11 districts actuals, las 14 corporaziuns regiunalas vertentas ed ils 39 circuls d'enfin ussa. La sessiun d'avrigl 2014 duai il cussegl grond pudair debattar davart la legislaziun executiva. Uschia han las vischnancas regiunalas anc temp avunda da relaschar fin la fin da l'onn 2014 ils statuts regiunals che ston correspunder a las directivas da la lescha da vischnancas e da prender per mauns lur realisaziun.

Chantunet giuridic

La dretgira administrativa ha refusà cun la sentenza dals 3 da settember 2013 il recurs costituziunal ed il recurs cunter il dretg da votar ch'èn vegnids inoltrads cunter la fusiun d'Arosa, Calfreisen, Castiel, Langwies, Lüen, Molinis, Peist e St. Peter-Pagig a la vischnanca d'Arosa (sentenza DDAV 12 10).

La dretgira administrativa ha constatà che la procedura grischuna da fusiun na cuntrafetschia ni al dretg costituziunal ni al dretg chantunal. La libertad d'agir ch'il legislatur dettia a las vischnancas concernent la procedura prendia resguard da l'autonomia communal che ha ina gronda impurtanza en il Grischun. Igl è stà l'emprima giada che la procedura grischuna da fusiun è stada l'object d'ina procedura giudiziala. La sentenza na lascha nagins dubis vi da la legalitad da la procedura da fusiun che vegn applitgada dapi decennis. In basegn d'agir legislativ en quest connex n'è pia betg avant maun. Las dumondas giuridicas che la dretgira ha giuditgà ussa han tut en tut ina tscherta significaziun ed impurtanza democratica per il dretg grischun da fusiun.

Sch'i vegn fatg recurs cunter questa sentenza tar il tribunal federal, era anc avert il mument che questa Ginfo è ida en stampa.

En atgna chaussa

Nova fatscha en il UV

Suenter avair terminà la scola media commerciala a Glion ha Michael Sutz lavurà dals onns 1995 fin 2005 a Vuorz ed alura fin l'onn 2013 a Breil sco chanzlist communal. L'onn 2007 ha el fatg il certificat professiunal federal per specialist da finanzas e contabilitad. Michael Sutz vegn a tgirar las vischnancas da la regiun dal Grischun central, da la regiun da la Viamala sco er dal Partenz sco cussegliader da vischnancas/revisur. Michael Sutz sa legra da la nova sfida tar l'administraziun chantunala e da pudair duvrar en la collavuraziun cun las vischnancas las experientschas praticas ch'el ha fatg ils ultims 18 onns.

Endataziun automatisada dals quints annuals

Il UV è mumentanamain londervi da stgaffir ina banca da datas nova che serva tranter auter a l'endataziun da la statistica da las finanzas da las vischnancas e da las calculaziuns annualas da la gulivaziun da finanzas. La banca da datas existenta duai vegnir remplazzada tras ina nova applicaziun. Il termin per l'introducziun dal MAC2 ans pareva d'esser ideal per quai. Ina finamira da questa banca da datas nova è l'endataziun uschè automatisada sco pussaivel dals quints annuals. Ultra da quai duai la banca da datas vegnir duvrada per las gulivaziuns da finanzas che ston da nov vegnir calculadas mintga onn. Il settember 2013 avevan nus lantschà ina retschertga ch'è vegnida respundida da numerusas vischnancas. Nus As engraziain che Vus As avais prendì il temp per ans dar resposta.